

Turisme temàtic: a la recerca de les arrels

Cambó portarà a dir a Rovira en un mitin a Barcelona l'abril de 1923, referint-se a la tasca de la Lliga d'ençà del 1917: "S'han perdut sis anys, ha fracassat tota una política". L'autonomia pregona per aquest partit no era -en paraules del mateix Rovira- una harmonia.

S'anava dibuixant, doncs, un nou tipus de catalanisme i de catalanitat: una via sobirana basada en l'autodeterminació, com a reflex de l'exercici d'aquella voluntat política de les nacions sense estat. Tenint en Rovira un teòric del plebiscit nacionalitari. Un nou referent que superaria els plantejaments naturalistes, filosòfics de Prat de la Riba, de qui elogiava la tasca al capdavant de la Mancomunitat, de la qual Rovira fou treballador realitzant una funció que el definirà tota la seva vida: divulgar, per via de conferències o de textos, moments definitoris de la història catalana. Aquest fet serà molt semblant, diria que complementari, a l'obra feta per Ferran Soldevila. Ambdós, amb les seves obres de síntesi, farien possible aquesta meta que esmentava el mateix Soldevila el 1945: "És la vida col·lectiva el que ens pot donar el caràcter col·lectiu, que no és, com es creu sovint, una suma de caràcters individuals".

Finalment, una altra característica del pensament de Rovira és la vinculació entre qüestió social i realitat nacional (i que el lector de l'antologia pot seguir a través de l'article *Nacionalitat i proletariat*). Rovira apostava per un socialisme humanista que tingués presents els marcs nacionals sotmesos, per aquesta raó identificava la justícia social (socialisme) amb la justícia col·lectiva (dret de les nacions). Creiem, doncs, que aquests aspectes globals del pensament de Rovira es poden recórrer amb proporcionalitat en l'antologia preparada per un dels estudiosos més orientats per la seva doctrina. Clou el text una cronologia de la vida del periodista a càrrec de la seva filla, Teresa Rovira. *Antoni Rovira i Virgili i la qüestió nacional. Textos polítics, 1913-1947*. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1994

Periodistes nord-americans d'origen jueu com Gabriel Levenson o Myrna i Harvey Frommer ens visiten per donar a conèixer a Nova York la presència de la comunitat jueva catalana en les nostres comarques. Des de fa un temps les comarques del Camp de Tarragona són un focus d'atracció de periodistes estrangers, en especial nord-americans, interessats a donar a conèixer en el seu país la història dels jueus catalans. Cada vegada més sentim parlar de convenis entre ciutats com Girona i Toledo, entre d'altres, conegudes per la importància de les restes monumentals, històriques i culturals de la comunitat jueva, per tal d'oferir al turisme temàtic i, en especial, al turisme nord-americà d'origen jueu, sempre receptiu a aquest tipus de visites, els llocs on van viure les arrels familiars que són l'objecte de la visita.

Periodistes nord-americans a casa nostra

Són molts els periodistes i escriptors nord-americans que arriben a les nostres contrades buscant no sols les restes materials, calls, sinagogues, sinó també les restes familiars de la presència jueva. No fa pas gaires dies una parella d'aquests escriptors procedents de Brooklyn, Nova York, Myrna i Harvey Frommer, va restar dos dies a les nostres contrades, amb un interès força especial per tal de conèixer el que encara ara es conserva de la presència jueva al Camp de Tarragona. Els Frommer són escriptors d'èxit a Nova York, autors de llibres i articles de beisbol i d'històries de carrer, com l'últim llibre publicat sobre la història de Brooklyn entre els anys 40 i 60 tot entrevistant els seus veïns, els uns força coneguts per ser actors o directors de

cinema, els altres només coneguts pels habitants del barri. Però a més d'estar molt interessats a visitar les restes monumentals dels calls que es troben en molts dels pobles de les nostres contrades o a poder veure les poques peces arqueològiques d'origen jueu que es conserven en els nostres museus, els Frommer tenien molt d'interès a saber què havia passat també als hereus d'aquells jueus catalans que van ser expulsats l'any 1492 i als que es varen quedar. La seva pregunta era si malgrat convertir-se havien conservat algun costum jueu fins a l'actualitat. El seu desig era parlar amb alguna família que encara avui mantingués un cert record, festa o celebració del seu origen sefardita.

Una pregunta

En escoltar la pregunta vaig recordar un llibre publicat a finals dels setanta, força conegut, del qual es va fer una sèrie de televisió; la sèrie s'anomenava *Roots* (Arrels) i Alex Hay-

ley era l'autor de llibre. Em vaig sentir com un indígena que emprava certes paraules i ensenyava certs llocs recordats pels visitants gràcies a nombroses generacions que havien conservat les mateixes paraules i idees. Des del primer moment els vaig esmentar la dificultat de localitzar el que demanaven en tan poc temps i fins i tot jo mateix desconeixia la resposta a la pregunta, si més no, la documentació que conservem no ens permet de seguir les línies familiars fins avui. Els contactes que vaig poder fer al llarg del dia em van confirmar la dificultat de la tasca i la impossibilitat de dur a terme el seu desig d'entrevistar personalment alguna d'aquestes famílies. És per això que ara em permeto demanar-vos que si algú de vosaltres, en llegir aquest article, creu que és el seu cas, o coneix algú que hagi conservat aquest costum i està interessat a col·laborar amb els Frommer en el seu llibre, pot posar-se en contacte amb la Secció de Geografia i Història.

